

Биринчи ўғлим туғилганда ёшим ўттиздан ошмаганди. Ҳозиргача ёдимда... ошналарим билан тонгтагча чойхонада ўтириб чиқдик. Кеча қуруқ гаплар, ғийбат ва ҳаром сўзлар билан ўтди. Бу кеча чавандози ўзим, ҳаммани кулдириб масхара қилиб ўтиришни роса қизитдим. Ҳалигача эсимда уларни жуда кўп кулдирдим. Ўзиям одамларга гапириш услубларига, юриш туришларига тақлид қилишга жуда уста эдим-да.

Овозимни ўзгартириб масхара қилмоқчи бўлган киши овозидек гапира олардим. Ҳаммани масхара қилардим. Ҳатто ўз дўстларим ҳам қуруқ қолишишмасди. Бундан озорланган баъзи дўстлар ўзларини мендан олиб қочишарди. Ахир мендек бирор айбини ҳаммага «дастурхон» қиладиган ошнага ким ҳам чидарди!?

Ўша куни бозорда тиламчилик қилиб юрган бир кўр чолни учратиб қолдим. Уни орқасидан юриб эрмакладим. Бу ҳам етмагандек олдимдан ўтиб кетаётганда ҳеч кимга билдирмай чалиб юбордим. Чол мувозанатини йўқотиб юзи билан йиқлиб тушди. Мен эса баланд овоз билан мазза қилиб кулдим. Кечқурун ошналаримга ўша воқеани айтиб, чолнинг қилиқларини, йиқилишини ўхшатиб тоза ичакларини уздим.

Одатдагидек уйга кеч қайтдим. Хотиним кутиб ўтиарди.

Қалтироқ овозда сўради: Рошид.. қаерда эдингиз?

-Марсда эдим.. қаерда бўлардим - доимгидек ошналарим билан эдим.

Хорғин кўринарди. Йиғисини зўрға босиб: – Рошид мен қаттиқ оғриябман.. Кўзим ёриши вакти яқинлашди шекилли.

Яноғидан бир томчи ёш думалади.

Шундагина хотинимга бепарволик қилганимни ҳис қилдим.

Ахир мен шу кунларда унга кўпроқ қарашим, тунги ўтиришларни йиғиширишим керак эди. Ахир у тўққизинчি ойига ўтган.

Зудлик билан машинага ўтиргизиб туғуруқхона томон шошилдим.

Туғуруқхонага қабул қилиб олишди. Хотиним учун узоқ ва оғриқли соатлар бошланди.

Бесабрлик билан кута бошладим. Қани енди тезроқ тугаса. Йўқ туғиши жуда кечикиб кетди. Узоқ кутиб чарчадим ва уйга кетишга қарор қилдим. Кетиш олдидан ҳамшираларага телефон рақамимни бериб,

хотиним эсон-омон енгиллаб олса хабар беришларини илтимос қилдим.

Бир соатдан сўнг Салим дунёга келгани ҳақида хушҳабар олдим. Ха биринчи фарзандим ўғил бўлибди.

Тезда туғруқхонага етиб келдим. Дуч келган ҳамширадан хотиним ётган хонани сўрадим.

– Сиз аввал навбатчи табибга учрашингиз зарур! – деган жавоб олдим.

- Мени навбатчи табиб қизиқтиrmайди. Мен биринчи ўғлимни кўришим керак!

Уларнинг кўрсатмаси менинг бақириқларимдан устун келди. Табиба мен билан кўришганда ҳар хил мусибатлар, тақдирга рози бўлишдан гап бошлади.

-Ўғлингиз кўра олмаслиги мумкин. Текширишларимиз уни тугма кўрлигига ишора қилмоқда!!

Бошим эгилди. Кўз ёшларимни зўрға тийдим. Кўз олдимдан тиламчи чол.. кўзи кўр тиламчи чол ўта бошлади. Унинг осмонга кўтарган қўлллари кўзим олдидан ўта бошлади. Ҳа ўша кеча мен эрмак қилган кўр чол. Нимага ҳам уни чалдим!? Ахир унинг одамлардан кулги бўлишига сабаб бўлдим - ку! Нима бу - қайтар дунёми? Ёки «бировнинг устидан кулмагин зинҳор»..

Ўзимни қўлга олдим. Табиба билан хайрлашиб хотинимни кўргани чиқдим.

Хотиним ҳафа кўринмасди. Тўғрида, уни кўп синаганман, Аллоҳ ёзган тақдирга доимо рози бўладиган, сабрли мўъмина аёл эди. Мендан бирорларни масхара қилишни бас қилишга чақиради.

- Одамларни ғйбат қилманг!- қайтарарди доимо.

Тез кунда хотиним уйга қайтди. Албатта Салим ҳам бирга.

Ростини айтсан унга кўп аҳамият бермадим. Гўё Салим бизнинг хонадонимизда йўқдай. Йифиси кўтарилса бошқа хонага қочаман.

Хотиним эса уни қаттиқ севар, у билан овнарди.

Мен уни ёмон кўрганман демайман! Йўқ! Лекин сева олмадим.

Кунлар шу зайлда ўтар. Салим тез катта бўлиб эмаклай бошлади.
Эмаклаши ҳам ғалати!

Бир ёшга тўлганда юриш ҳаракатига тушди.. Ана шунда яна бир нарса
бизни дахшатга солди – Салим чўлоқ ҳам экан!

Мен уни ўзимдан янада узоқлаштирдим.

Кетма – кет яна икки фарзанд – Умар ва Холид – дунёга келди.

Йиллар тез ўтар, Салим ва укалари улғайишарди.

Уйда ўтиришни ёқти rmsдим.. доим ошналарим билан вақт ўтказаман.

Ошаналарим учун мен эрмак эдим.

Хотиним бўлса йиллар давомида мени тўғри йўлга солишга
интиларди.

Доим менга ҳидоят сўраб дуо қиласди. Менинг куракда турмас
қиликларимдан аччиқланмасди. Лекин Салимни қўйиб укаларига
эркалатишим уни ҳафа қиласди.

Салим катта бўлди. Фамлар ҳам у билан teng катта бўлди. Хотиним
Салимни ногиронлар уйига топширмоқчи бўлганда иккиланмасдан
рози
бўлдим.

Йиллар ўтди. Куним бир зайлда ўтарди. Иш, уйқу, овқат, тонготар сухбатлар...

Жума куни эди..

Чошгоҳга яқин, соат ўн бирларда уйғондим.. бу мен учун жуда эрта. Хайрон бўлманг, бунинг сабаби мени меҳмондорчиликка чақиришганди.

Башанг кийиниб, атире сепдим. Ана энди кетсак ҳам бўлади!

Ётоқхонадан чиқиб салондан ўтарканман Салимга кўзим тушиб тўхтаб қолдим.. у эзилиб йиғларди. Гўдаклигидан бери биринчи кўришим йиғлашини.. йиллар ўтди.. унга қиё боқмагандим.. унугашни истардим.. Қийин экан, чидай олмадим. Мен унинг яқнида бўлсан ҳам доим у онасини чақиради..

Унга юзландим, яқинлашиб сўрадим: - Ўғлим, нега йиғлаябсиз?

Овозимни эшишиб йиғидан тўхтади.. мени яқинда турганимни сезиб қўлчалари билан атрофни пайпаслаб кўра бошлади.. хонасини мўлжаллаб юрди.. нима қилмоқчи у? ахир мендан қочябдику!!

- Мени энди сездингизми? Шунча йиллардан бери қаерда едингиз?- демоқчими?!

Орқасидан бордим. Хонасига кириб улгирди бояқиши. Менга йиғиси сабабини айтишгни истамасди. Юмшоқлик билан гап олишга ҳаракат қилдим. Аста секин очилиб йиғиси сабабини айтди.. ҳар доим уни масжидга элтадиган Умар бугун кеч қолябди экан. Ахир бугун жума-ку! Масjidга эрта бориш керак. Биринчи сафда жой қолмаса

нима

қилади?! Умарни чақирибди, жавоб йўқ. Онасини чақирибди , жавоб йўқ. Кейин йиғлашга тушибди.

Кўр кўзлардан сизиб чиқаётган ёшларга термуламан. Қолган сўзларини эшита олмадим.. қўлимни секин оғзига қўйиб юмшоқ овозда:

шунга йиғладингми ўғлим!

Кўрқиб: - ҳа! - деб жавоб берди.

Дўстларимни унутдим.. меҳмондорчиликни ҳам..

- Салим ҳафа бўлма! Бугун сени масжидга ким олиб боришини биласанми?

- Албатта Умар.. лекин нимагадир у йўқ.

- Йўқ ўғлим! Сени мен олиб бораман.

Салим хайрон бўлди. Қулоқларига ишонмади.

- Нима дадам мени ҳам масхара қилмоқчими? - бир икки ҳиққиладида яна йиғлай бошлади. Мен унинг кўз ёшларини артиб қўлидан олдим. Машинда олиб бормоқчи эдим унамади.

-Масjid яқин-ку! Масjidга пиёда бормоқчиман! Аллоҳга қасам ичаман у шундай деди - пиёда бораман!

Охирги марта масjidга қачон қадам босганиман, ёдимда йўқ. Лекин шуниси аниқки бу биринчи марта масjidга кирганимда юрагимда

Аллоҳдан қўрқинчни хис қилдим. Узоқ йиллар давомида зое бўлган умримга афсуслар чекдим.

Масжидда намозхонлар кўп экан. Лекин бир амаллаб Салимга биринчи

сафдан жой топдим. Жума хутбасини тингладик. Кейин бирга намоз ўқидик. Мен билан ёнма – ён ўқиди. Кечирасиз балки мен унинг ёнида ўқидим. Намоз тугагач Қуръон олиб беришимни сўради. Хайрон бўлдим,

у қандай қилиб Қуръон ўқиши мумкин. Аввал ўзимни эшитмаганга солмоқчи бўлдим. Кейин ўйланиб ҳафа бўлмасин дедимда Қуръон олиб тутқаздим.

- Каҳф сурасини очиб беринг!

Қуръонни ушлаб вароктайман, қанийди топа олсан ўша сурани. Мундарижага қарайман. Зўрға топиб, Қуръонни қўлига тутқаздим. Мендан Қуръонни олиб олдига қўйди. Каҳф сурасини ўқий бошлади. Ажабо унинг кўзлари юмуқ! Демак бу сурани тўла ёд биларкан! Ё Аллоҳ!..

Ўзимдан уялдим. Мен ҳам қўлимга бир Қуръон олдим. Қўлларим қалтирайди. Кўзларим Қуръон сатрлари узра югуради.. югуради.. Аллоҳга дуо қиласман: - Эй Роббим гуноҳларимни кечир! Менга ҳидоят бер! Ўзимни тута олмай қолдим. Ёш болалардек йифлай бошладим. Масжидда суннат ўқиш билан машғул одамларни ўйлаб йифимни босаман.

Лекин йиғи ҳиққиллаш ва бирордан сўнг хўнграшга айланди.

Шунда бир қўл – жажжи қўл юзларимни силаб, кўз ёшимини арта

бошлади. Салим, мен уни қучофимга босаман. Юзларига термуламан: - Сен кўр эмассан ўғлим, кўр менман! Фосиқлар ортидан дўзахга судралиб кетаверибман..

Уйга қайтдик. Хотиним Салимдан қаттиқ хавотир олиб ўтирган экан. Бизни бирга жума намозидан қайтганимизни кўриб кўнгилдаги хавотир ёшларга айланиб ўзини изҳор қилди.

Шу кундан бошлаб ҳамма намозни масжидда жамоат билан ўқишни кандадим. Эски ошналарни ҳам ташладим. Масжиддан ўзимга янги - яхши ошналар топдим. Улар сухбатидан иймон ҳаловатини топдим.

Улар сухбатида дунё ишларидан машғул қиласидиган нарсалар топдим.

Аллоҳ зикр қилинадиган мажлисларни ошно тутдим. Витр намозини одат қилдим.

Куръонни бир неча хатм қилдим.

Тилимдан Аллоҳ зикри тушмай қолди: қани энди Аллоҳ гуноҳларимни -
ғийбат ва масхараларни кечса?

Оиламга нисбатан яқинлик сездим. Хотиним кўзидаги менга бўлган ачиниш - хавотирлар кетди. Салим бўлса доимо хурсанд. Уни кўрган киши бу бола бир дунё бойлик ютганми деб ўйлайди.

Аллоҳнинг неъматларига шукроналар қиласман.

Кунларининг бирида янги ошналарим узоқ жойга даъват мақсадида сафар қилмоқчи бўлишди. Мен ҳам борсаммикин? Дарров Аллоҳдан яхшилик сўраб истихора намозини ўқидим.. хотиним билан ҳам маслаҳатлашдим. Мен ундан бормаслигимни маслаҳат беришини кутгандим.. Йўқ акси бўлиб чиқди. Тоза хурсанд бўлди. Фикримни қўллади. Нима учун хурсанд бўлмасин ахир илгари вақтларимда унга индамай фисқ - фужур учун сафарга чиқиб кетверардимда-да.

Салим олдига кирдимда унга мен сафар қилаётганимни айтдим.

Жажжи

қўллари билан бўйнимдан қучоқлаб хайрлашди.

Сафаримиз уч яrim ой давом етди. Фурсат топишимга оиласамга телефон

очардим. Ҳол аҳвол сўрардим. Ҳаммаси билан бир - бир гаплашардим. Уларни жуда соғиндим! Айниқса Салимни, сабаби у билан сафарга чиққанимдан буён гаплашмагандим. Овозини бир эшиитсан эди! Ҳар гал

телефон қилганимда йўқ бўлади, гоҳи мадрасада, гоҳи масжидда.

Салимга бўлган иштиёқимни айтиб берсам хотиним ҳандон отиб кулар,

хурсанд бўларди. Фақат охирги марта телефонда гаплашганимизда одатдагидек кулмади. Саломимни етказшини тайинлаганимда ҳам: - яхши, ин ша Аллоҳ! - деб қўя қолди.

Мана ваниҳоят уйга ҳам қайтдим.. қўнғироқ чаламан ..

- Қанийди эшикни Салим очса!- хайёлимдан ўтади.

Эшик очилиб тўрт яшар ўғлим Холид кўринди. Дарров уни қучоғимга

олдим.

- Дада.. дадажон.. бақиради у.

Уйга кирганимда нимагадир юрагим орқага тортди. Аузу биллаҳи минаш шайтонир рожийм!

Хотиним менга пешвоз чиқди. Табассуми сирлик. Кўрган одам ўзини хурсан қилиб кўрсатябди деб ўйлайди. Юзига тикилдим.

- Сенга нима қилди?

- Ҳеч!

-Салим қани?- сўрайман Салим ёдимга тушиб.

Бошини қуий солди. Жавоб йўқ. Кўзларидан икки томчи ёш думалади. Шунда Холиднинг сўзлари қулоқларим остида жаранглади: - дада Салимчи .. жаннатта кетти! Аллоҳ олдида..

Хотиним ўзини бошқа тутиб тура олмади. Йиғилай бошлади, ўзини йўқотиб йиқилай деди-ю ўнгланиб хонадан чиқди.

Кейинчалик билдим. Салим мен келишимдан икки ҳафта олдин қаттиқ истималабди. Онаси касалхонага олиб борибди. Касалхонада аҳволи янада оғирлашибди. Она бечора ўғли атрофида гирён айланибди. Ҳеч қанча ўтмай жони узилибди.